

### مسئله اقتصادی بر تدریسات ملی

بونلر چوق تهلکه در دیمکدن قورقما یورم : یالکز باشلرینه  
قالدقلری و عملی ذکالری ، بدیی دهالری بوغدقلری  
زمان ... « ذکا » یی مادی حیاتی ، روحی و اجتماعی  
علملرک ذکاسنه حصر ایتمه ییکز . برایشجی نک ذکاسی ده  
بر ذکا دکلی در ؟ .. عقل ، فکر یالکز هندسه نک  
محصولی می در ؟ .. قالدیریم دوشه ن ، دیواری صیوایان ،  
کتابی جلدله ن ، آغاجی دیکن انسانده ده چالیشان ،  
یاراتان بر ذکا یوقی در ؟ .. صوکر « عارف ، عرفان ،  
داهی ، دها ، ذکی ، ذکا ... » دیورسکز . عیباونلرک  
بر نوعی ده او دیوارجی ده باغچوانده یوقی در ؟ عیبا انسانلر  
حیات ، حقیقت ، قانون ، ضرورت ، نسبت ، مناسبت ،  
تناسب ... کبی فکرلری هپ علم و محاکمه سایه سنده می  
ایدیشلدر ؟ ! . آرتق هیچ بر مناقشه یه لزوم یوق !  
وضعیت می بوتون چیپلاقلغیه کورونجه شاشیراجقسکز .  
بز مملکتلر مزده ساده عقل یوغوریورز ، محاکمه  
یتشدیریورز ، فقط ماده ، جسم ، اشیا ، اعمال ، ایجاد  
اراده سنی ، ذکاسنی ، قلبی وجوده کتیره مه یورز ! ..  
نه غریب شی دکلی ؟ .. صمیمی برده موقراسی نک معارفی  
آنحقی « هم نظری هم عملی ، هم عمومی ، هم مسلکی ،  
هم حسبی ، هم ده انتقاعی ، هم حر مسلکله هم ده اقتصاد  
مسلکله متوجه » اولابیلیر . دییه جکسکز که : ایکی نوع  
ایلك مکتب ، ایکی نوع اورتا مکتب می یاپام ؟ ! .. بوکا  
بردن بره جواب ویرمه یورم . یالکز ایکی نوع درس  
وتربیه وجوده کتیرمک مجبوریتنده سکز . ایلك واورتا

آوروپاده یوکسک مؤسسه لرده تحصیل کورمش ،  
علمک ونظریاتک محض خیر ولدیغنه قانع بر تورکله کورو .  
شیورم : « دیورسکز که ده موقراسی اساسلرینی قبول  
ایتدک ، بر جمهوریت قوردق و بوتون وطنداشلرک مساواتی ،  
هم ده رفاهنی ایسته یورز .... » بن ده بویه دیورم .  
مساواتچیلغک بوتون ایجابلرینه قاتلانمده حتی بر لذت  
بولیورم . فقط بن سزدن چوق زیاده مضطربم . باقیکز ،  
بنم ذهنم لغتارومفهوملرله یوغورولما مشدر . بنم ذهنم آلرم  
واراده مله یوغورولما مشدر . قورقیورم که آغزیمزده دولاشان ،  
ذهنمزده یرله شه ن بومفهوملر ایچی بوش ، دلیک مفهوملر  
اولماسین ! ! مفهوملر بزم دکل ، یاشایانلرک در . بن هرشیدن  
زیاده مساواتچیلغک مفهومی ذهنمله طاشیمق دکل ، حیاتی  
اراده مله یاشامق ایسته یورم . بکا عصری ده موقراتلغک  
شرطلرینی صایابیلیر میسکز ؟ « اوت پک قولای ! »  
دیورسکز ... صاییکز باقلم ، دینجه ده : « لادینی بر  
دولت ، علمه مستند بر اداره ، عقله مستند بر اخلاق ،  
علمه مستند بر اقتصاد ، مساواتچیلق ، تساندجیلک ... »  
چوق کوزل بونلر داها معقول ، داها منطقی شکلر ده ده  
سویله نه بیایر ... فقط بوتون بومفهوملرک ملت معارفنده  
ناصل تجلی ایده جکنی دوشوندیکزمی ؟ ! معارفده « دونکی »  
ایله « یوکونکی » آیراجق اولان نه در هیچ دوشوندیکزمی ؟ !  
بن دیورم که ، مکتبلر من یالکز علم ایچون ، یالکز فکر  
ایچون ، یالکز مجرد محاکمه لر ، مجرد مفهوملر ، مجرد  
ذکالر ایچون در . بونلر « فزدر » دیمک ایسته م ، فقط

## انگلترده قانون اساسی

میسٹر (Dicey) انگلیز قانون اساسیسنه وانگلترده قانونك معنا ونفوذینه دائر غایت مهم بر اثر نشر ایتشدز . كتاب قیصه بر مدت ظرفنده بر جوق دفعه لر طبع ایدلش اولوب جداً مطالعه شایسته در . بعضی فقره لرینی کتابك سکنزنجی طبعندن مجلاً ترجمه و قارئلر مركز نظر دقتنه عرض ایدیورز :

مؤلف كتابك مقدمه سنده شویله دیور :

« انگلیز قومك بلا انقطاع موفقیت و ترقیسی ملترك تاریخنده اك زیاده دقه شایان وقعه لردن در . هیچ بر مملكت ، ثروت ، نظام و حریت عنصر لرینی انگلترده اولدینی قادر آهنگدار بر شكه وضع ایدمه مشدر . باشقه تیجه مملكتلرده بو عناصر متضاده یی مزج ونوفیق ایتك هرج و مرجه بادی اولش ایكن ، انگلترمه جه انكشاف و ترقیه سائق اولشدر . بونك سری بلا شبهه انگلتره طور اغنده دكلدر : بونك سببی انگلیز قانونك روح ومعنا سنده آرانمالی در . بناء علیه انگلیز قانون اساسیسی جدی صورتده مطالعه موضوع اتخاذ ایدیله یه دكر . »  
بومقدمه دن صوكره مؤلف ، اصل موضوعه كچرك شویله بیان فكر ایدیور :

مكتبلرده حق موضوع بحث اولان ملت یالكز كاتلرك ، مأمورلرك وشاعرلرك ملتی دكلدر . بو ملتك اك آشاعی آلتی میلیون حیفتجی و ایشجی در . اوتة لیلرك معارفی وارده بونلرك یوقی ؟ . آما دیه جكسكز كه : بو عمومی مكتب چفتجی لر ایچونده فائده لیدر . اوت هوا كبی جوق فائده لی ، حتی بونی تنفس ایتزلرسه اوله جكلدر ... فقط هوانك کافی اولدینی ادعایه جسارت ایدمه بیلیر میسكز ؟ ! . مكتبده رنده ، مكتبده دستره ، مكتبده چاپا ایله آلا ی ایدمه جك زمان كچدی ! كلیكز عقلك ایشی كبی اللركده ایشی قنیدیس ایدیكز . معارفكزده اونك موقعی كندیسنه تسلیم ایدیكز . تا كه ملتك چوققلرینی تعلیم وتربیه ایدركن مساواته رعایت ایتش اولاسكز .

« انگلیز قانون اساسیسنك معین بر تاریخی یوق در . انگلترده قانون اساسی مجرد بر نظریه محضولی اولمقدن زیاده ، انگلیز حس طبیعیسنك قیمتلی بر محضولی دز . انگلترده قانون اساسیسنك تنظیمی ، بلكه آریلرك بال كوحی باعه لرینه بكزر . اك غیر بسیط بر نسج ایكن ، اك طبیعی صورتده میدانه ككشدر . دها طوغریسی انگلترده باشقه مملكتلرده كی معناسیله بر قانون اساسی یوق در . مشهور (Tocqueville) انگلیز قانون اساسیسی یوق در . (elle n'existe point) دیدیكی وقت اصابت ایتشدر . متحده آمريكا كی متعدد حكومتلردن منشكل بر مملكتده قانون اساسی واردر . او قانون اساسی یازلش ، مطلق ومعین در . آمریقا ده قانون اساسیسنك متنی ، باشقا هر قانون وادارنك فوتنده در . انگلترده ایسه بویله بر حاكم قانون یوق در . بعض قانونلر اساسی تسمیه اولنورایسه ده ، باشقه قانونلره فائق اولدقاری ایچون دكل ، مهم اساسلره تعلق ایتدكاری ایچون در .

انگلتره حیات مدنیه سنده خصوصی و اهم اولان کیفیت قانونه اطاعت نقطه سی در . عدالته رعایت ، قانونه محبت ، وجبردن حذر ، انگلیز اهالیسنك صفت مخصوصه سی اولمشدر . حكومت اهالی ایله معامله سنده قانون خارجنده قوه جبرییه توسل ایده مز . هیچ بر فرد عندالحا كه مجرم اولدینی تحقق ایتدكجه تجزیه ایدله مز و هیچ بر فرد عینی قانون تحتنده محاكمه دن استثنا طلب ایده مز . هر فرد عینی قانونك حكمنه تابع در .

انگلترده قانون اساسی خصوصی براراده ایله مصنع بر شیء دكل در . كندی باشنه تدریجاً بویومش وتكامل ایتشدر [۱] . بوسیدن انگلیز قانون اساسیسنده باشقه مملكتلرك قانون اساسیلرنده اولان بعضی مهم ماده لر یوق در . بالفرض بلحیقا قانون اساسیسنده حریت شخصی یی اعطا وتأمین ایدن خصوصی بر ماده واردر كه شودر :

[۱] أوروبا قانون اساسیلرنك مهد ظهوری اولان انگلترده مذکور قانونك فصل نشوونما بولدینی آكلامق ایچین نودوارد فرمانك :

The growth of the English Constitution by  
Edward A. Freeman

نام اثرینی اوقومق لازمدر . اجتهاد .

اسماعیل صفی